

יד ושם
רשות זכרון לשואה ולגבורה

מנהל חברה ונוער

60 שנה למדינת ישראל

משרד ראש הממשלה
המשרד לענייני גמלאים | משרד החינוך

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצולת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים כמו גם לבני הדורות הבאים שכן בעזרתו יוכלו להכיר את אוסף הסיפורים הפרטיים המרכיב את התמונה הרחבה. לסיפור האישי שלכם יש אפוא חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד במסגרת פרויקט לציון 60 שנה למדינת ישראל. אנו מודים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה.

שם משפחה ושם פרטי נכון להיום

שם משפחה: גרצט	שם פרטי: אברהם
----------------	----------------

פרטים אישיים לפני ובתקופת השואה

שמות ומקומות יש לרשום בדפוס- גם בלועזית במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה: גרצט		בלועזית GERECHET	
שם פרטי לפני המלחמה: אברהם		בלועזית ABRAHAM	
מקום לידה (ישוב, מחוז): ברוסל		בלועזית BRUXELLES	
שם פרטי של האב: משה		שם פרטי ושם נעורים של האם: פרידה רוטמן	
שם פרטי של האישה/הבעל (אם נשוי/נשואה לפני המלחמה): ---		שם נעורים של האישה: ---	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה (ישוב, מחוז): ברוסל, בלגיה		בלועזית BRUXELLES BELGIQUE	
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: ---		מקצוע לפני המלחמה: ---	
מקומות מגורים בזמן מלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): ברוסל, בית יתומים ויצ'נבק ומנזר לוביין, בלגיה			
האם היית בגטאות? אילו? לא			
האם היית במחנות? אילו? לא			
מקום השחרור: ---		תאריך השחרור: _ _ / _ _ / _ _	
האם שהית במחנה עקורים? איזה? לא		לאן הלכת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)? ---	
מקומות/מחנות בדרך לארץ: לא		שנת העליה: 1949	
		שם האנייה: קדמה	

לדורות: סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(נקודות להתייחסות: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, מסתור או זהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביודנראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, השחרור וחזרה הביתה; האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע משמעותית להצלתך; בריחה/הגירה מאונס, פינוי/אוווקאציה למרכז ברה"מ):

לקראת סוף 1942 אני ואחי מרסל חזרנו מביקור בארדנים, באיזור הגבול של צרפת ובלגיה אני לא זוכר בדיוק לשם מה נסענו אך ככל הנראה הוריי שלחו אותנו לחופשת קיץ, בילינו שם במבצר גדול ומרשים נורא בעיצובו היוצא דופן.

כשהגענו חזרה לבית הורינו נדהמנו לראות את דלת הדירה חסומה. חיילי הגסטאפו הנאצים לקחו את אבי ואמי וסגרו את הדלת עם שני קרשים גדולים. סימן נוסף שזכור לי מהמקום הוא שלט שחור של גולגולת.

באותו היום לננו בדירתו של שומר הבית שהסכים להלין אותנו לערב אחד, אך הוא לא היה מוכן לקחת את הסיכון של הסתרת יהודים. דינו של מסתיר יהודים היה כדינו של יהודי והוא חשש לחיי משפחתו. מאותו הרגע אני ואחי חיינו ברחובות בזכות עצמנו.

חיינו ברחובות ברוסל כמה חודשים, בתור ילד זו הייתה תקופה קשה נורא ההישרדות היומיומית אחרי אוכל ושתיה והקור העז ששרר שם היו בלתי נסבלים. ביום אחד תפסו אותי ואת מרסל שני פקידים מהממשלה הבלגית, כל-כך שמחתי כשהרגשתי שמישהו

אוהז את ידי ומוביל אותי אחרי תקופה כל-כך ארוכה שבה חייתי בתחושת חופש מוחלט.

הפקידים הסיעו אותנו לבית היתומים ווזנבק. קראו לנו "הילדים של החיים" - זה היה פרוייקט של המלכה אליזבט,

בעקבות ערנותה להשתלטות הנאצית, היא ניצלה את קשריה עם ממשלת גרמניה וביטוח עם היטלר היא רצתה לבקש הקלות מיוחדות לילדים במלחמה, כדי להציל את הילדים היהודים מציפורני הנאצים. למרות עקשנותו של היטלר

היא הצליחה להשיג אישור שילדים עד גיל 14 לא ילקחו למחנות. בית היתומים היה בחסות ממשלת בלגיה. במשך התקופה הזאת בעיקר שיחקנו כל היום. הגרמנים אסרו עלינו ללמוד במקום. היה מותר לעשות כמעט הכל אך ללמוד היה מחוץ לתחום.

מבחינתי זה הסתדר דיי טוב כי לא אהבתי ללמוד. היינו מחולקים לפי שכבות גיל, אני ואחי כמעט ולא היינו ביחד במשך התקופה הזאת. לבית המחסה הורשו להיכנס רק ילדים בני 14 ומטה, לקראת שנת 1944 הגרמנים הגיעו ורצו לפזר את בית המחסה

בטענה שיש ילדים שגילם לא מאפשר להם להיות שם, את ויזנבק פינו בין לילה. הפרידו אותי ואת אחי בגללל הבדלי הגיל בינו אני נשלחתי למנזר בלובן Le mount laster. שם אילצו אותנו להוריד את הטלאי הצהוב וחילקו אותנו לקבוצות קטנות של

6-8 ילדים. אני זוכר שקבלת הפנים במנזר הייתה טובה מאוד, שמרנו על כבוד המקום והשתתפנו בתפילות היומיות ועל הכל האלמנטים הדתיים כי זה מה שביקשו מאיתנו אך לעולם לא הכריחו אותנו, היו נזירות שהסבירו לנו שחשוב שנשמור גם על

הדת שלנו, שנתגאה ולעולם לא נשכח שאנחנו יהודים.

במנזר הייתה מסגרת לימודים שכללה בעיקר לימודי דת, אך היו לימודים בסיסיים נוספים. היה לי מזל גדול שלכל מקום שאליו

הגעתי תמיד נורא אהבו אותי, ולרוב גם הבינו את מצבי ולא חייבו אותי ללמוד. וכשכולם למדו בכיתות אני הייתי עסוק בשובבויות ובמשחקים. היינו במנזר עד גמר המלחמה, באותה תקופה הגיעה הבריגאדה היהודית ושיחררה אותנו מהמנזר ע"י

רשימות שהיו מהמלכה.חיילי הבריגאדה לקחו אותנו חזרה לויזנבק, בית היתומים הנטוש היה פרוץ ובזוז. במהלך המלחמה אנשים פרצו למקום כדי לגנוב את האוכל שנשאר שם. החיילים היו מקבוצת "בני עקיבא", אני זוכר שאחי רצה שנחזור בתשובה ונהיה

דתיים בעקבות השפעתם עלינו. בין החיילים היה בחור בשם יעקב בורגא, הם החליטו לקחת אותנו למקום בשם מרקאן שם החינוך היה של "בני עקיבא" וברובו היה דתי, מלבד כמה מקצועות שאותם היו מלמדות מורות בלגיות שהיו מגיעות לבית הספר.

באופן דיי קיצוני קירבו אותנו לדת, וכבר היינו נורא מבולבלים לאחר שחזרנו מהכנסייה ולמדנו להתפלל לישו, היה לנו קשה להבין מה קורה. עלי לא הקשו יותר מדי. בגלל שהייתי דיי שובב תמיד הצלחתי להסתדר בעצמי - לבד.

הייתי בהרבה עונשים כי לא הייתי מוכן ללמוד. הייתה מורה בלגית אחת שנורא חיבבה אותי, הגברת ז'נט פיקאר. אנחנו בקשר עד היום, ואף נסעתי לבקר אותה לפני כמה שנים. למרות שהיה לי מאוד קשה ללמוד אז היא הייתה רושמת לי ציונים

גבוהים, ורושמת אותי כנוכה גם כשלא הייתי מגיע כלל. אני זוכר שנפרדתי ממנה בשנת 1947 לפני שעברנו לרונקייאר

רונקייאר היה פרוייקט הכשרה של עליית הנוער. והחינוך בו היה תחת הפיקוח של הסוכנות היהודית, עליית הנוער זורם של

בני עקיבא. ברונקייאר לימדו אותנו את המקצועות החופשיים לפני העלייה לארץ. למדנו חקלאות בניין ומי שהיה קצת מבוגר יותר כמו אחי, לימדו אותנו גם ללחום ולירות ברובים.

לְדוֹרוֹת: סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

**נא ספרי/י על חייך בארץ
(נקודות להתייחסות: לימודים, תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה, דורות המשך וכו'):**

לאחר שעזבתי את הקיבוץ נסעתי לתל אביב לנסות את מזלי בעיר הגדולה. החיים הקשים בארץ באותה התקופה הכריעו אותי ושוב מצאתי את עצמי חיי ברחובות ת"א ומתמודד עם הקשיים האינסופיים של ההישרדות.

המלחמה בארץ הגיעה, הייתי בן 15 זיפתי את גילי בתעודת העולה כדי להתגייס לצבא וללחום בשביל חופש למדינת היהודים, ניסיתי להתגייס בלשכת הגיוס בתל אביב אך גילו את גילי האמיתי ולא היו מוכנים לגייס אותי. לא וויתרתי נסעתי ללשכת הגיוס בחיפה ובניסיון השני גייסו אותי לצה"ל. לאחר כמה חודשים שלחו אותי לקורס מכ"ים בגדוד 21 של גולני.

בצבא הצטיינתי והצלחתי להתבלט במהירות, קודמתי לדרגת רס"מ לאחר 11 חודשים. לבסוף החלטתי לחתום קבע ובסה"כ שירתתי 4 שנים בצה"ל. כשהשתחררתי מהצבא נסעתי לעבוד עם חבר טוב שהכרתי בצבא.

הכרתי את אישתי בשנת 1956, גרנו ביחד 4 שנים ובשנת 1960 התחתנו.

נולד לי בן בתאריך 4.2.1966, נולדו לו 3 ילדים, 2 בנות ובן מקסימים. בהיוולדו של נכדי הגשמתי חלום ישן להיות סנדק.